

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Маріупольський державний університет
Освітня програма	495 Практична психологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	053 Психологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Маріупольський державний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	495
Назва ОП	Практична психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Прокоф`єва Олеся Олексіївна, Яхнівський Максим Володимирович, Заграй Лариса Дмитрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	22.02.2021 р. – 24.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/3132/view>

Програма візиту експертної групи <blob:https://office.naqa.gov.ua/ob412562-094f-49b2-b630-678c14646816>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

За підсумками роботи ЕГ під час вивчення нормативних документів і матеріалів сайту МДУ, дистанційного онлайн-візиту, встановлено, що освітньо-професійна програма «Практична психологія» за першим рівнем вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія (далі – ОПП), дійсно функціонує в МДУ і відповідно до мети, спрямована на формування ПРН. У ЕГ склались в цілому позитивні враження від МДУ, її здобувачів, викладачів, керівників і адміністративного персоналу. Було помітно, що функціонування ОПП відбувається і регулюється положеннями розробленими у ЗВО. ЕГ вважає, що ОПП має перспективи розвитку при умові урахування та виправлення зауважень.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. В університеті загалом та на даній ОПП зокрема, визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, проводиться популяризація академічної доброчесності на усіх рівнях, використовуються відповідні технологічні рішення щодо протидії порушенням академічної доброчесності. 2. Використання на ОПП тренінгового, проблемно-пошукового методів, активних форм роботи, які спрямовані на розвиток рефлексії і формування особистості практичного психолога. Студентоцентрикований підхід до навчання і викладання. Розуміння важливості і реалізація принципів академічної свободи викладачів і здобувачів. 3. Відкритий доступ до закордонних електронних баз даних у науковій бібліотеці. 4. У ЗВО застосовуються практики стимулювання професійного розвитку та викладацької майстерності, зокрема, преміювання за статті у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та WoS. 5. Практика збору інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів. Різноманітність форм контрольних заходів на ОП. 6. Наявність у ЗВО Етичного кодексу і комісії з питань дотримання етичного кодексу, до якої входять здобувачі. 7. Налагоджена тісна співпраця з випускниками спеціальності, які беруть участь в аудиторних заняттях на ОПП як професіонали-практики, представники роботодавців. 8. У ЗВО належна матеріально-технічна база: доступ до мережі Інтернет; наявність на факультеті окремого медпункту, бібліотеки та психологічної лабораторії; облаштовані аудиторії. 9. Сайт структурований, інформативний і є зручним у користуванні. 10. МДУ є одним із найпопулярніших ЗВО для здобувачів з окупованих територій і добре виконує поставлені перед ним у цій справі задачі. 11. Висока продуктивність та активність студентського самоврядування в організації та реалізації освітнього процесу у МДУ. 12. Локальні нормативно-правові документи МДУ оприлюднені на сайті, оновлені до актуального стану і є доступними для стейкхолдерів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1 Мета ОП містить загальні аспекти, які не розкривають фокусу програми, її унікальності. ЕГ рекомендує визначити в ОПП фокус та окреслити її унікальність. 2. Відсутня системність у взаємодії стейкхолдерів щодо перегляду ОП. Тому рекомендуємо до складу робочої групи зі створення і оновлення ОПП залучати здобувачів, представників інших ЗВО, представників потенційних роботодавців. Їх пропозиції обговорювати і враховувати при формуванні ПРН, компетентностей, а також формуванні практичної складової ОП, циклу вибіркового дисциплін професійної підготовки. 3. Порушена структурно-логічна схема ОПП. ЕГ рекомендує переглянути структурно-логічну схему у контексті досягнення ПРН відповідними ОК. 4. Освітні компоненти частково перетинаються за змістом; не всі програмні результати ОК досягаються змістом, завданнями дисциплін. ЕГ рекомендує переглянути зміст ОК щодо їх дублювання, переглянути зміст ОК відповідно до визначених ПРН, передбачити в методичному забезпеченні навчальних дисциплін конкретні переліки завдань для аудиторної роботи із вимогами до їх виконання та критеріями їх оцінювання. У завданнях для самостійної роботи – розробити вимоги до їх виконання, додати критерії оцінювання завдань. 5. Недостатня кількість кредитів виділена на практичну підготовку та проведення практики під час аудиторного навчання. ЕГ рекомендує збільшити кількість кредитів на практичну складову та вивести її за межі аудиторного навчання. 6. Для досягнення різних ПРН використовуються одні і ті ж методи навчання, без врахування їх специфіки. ЕГ рекомендує диференціювати методи навчання в залежності від ПРН. 7. В змісті ОК не має сучасних наукових досягнень і сучасних практик, зокрема НПП, які викладають на ОПП. ЕГ рекомендує оновлювати зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик, зокрема використовувати у списках рекомендованих джерел сучасні українські й іноземні видання. Популяризувати і використовувати в освітньому процесі авторські напрацювання викладачів (фахові статті, підручники, навчально-методичні посібники), фіксувати оновлення у робочих програмах та інших визначених ЗВО для цього документів. 8. На ОПП відсутня академічна мобільність здобувачів та НПП. ЕГ рекомендує інтенсифікувати роботу щодо академічної мобільності як здобувачів, так і НПП. 9. Тематика стажування, підвищення кваліфікації НПП не завжди відповідає освітнім компонентам, які вони забезпечують. 10. Низький рівень публікаційної активності НПП у фахових виданнях та виданнях, які входять до міжнародних баз Scopus і Web of Science. Відсутність навчально-методичних публікацій НПП відповідно до ОК, які вони забезпечують. 11. Приміщення де реалізовується ОПП не облаштоване пандусами. ЕГ рекомендує забезпечити комфортні умови перебування МГН в навчальних приміщеннях, зокрема облаштувати пандусами приміщення, де відбуваються навчальні заняття даної ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОПП відображає місію університету (http://mdu.in.ua/index/msu_2012/0-77), яка полягає, зокрема, у продукуванні і поширенні нових знань та ідей, що сприяє зміцненню науково-освітнього та інноваційного потенціалу країни та втіленню ідей інтеграції у загальноєвропейський простір. Мета і зміст ОПП узгоджується зі стратегічними цілями МДУ, зокрема у питанні розвитку здатності до застосування психологічних знань в умовах професійної діяльності, що сприятиме зміцненню потенціалу країни. Мета ОПП (версія 2019) сформульована коректно, вона у стислому вигляді полягає у формуванні наукових уявлень та навичок дослідження психічних явищ з метою застосування їх у професійній діяльності. При цьому у формулюванні (версія 2019 року): відсутня специфіка та орієнтація ОПП, версії 2020-21 року не надали для аналізу, відсутня на сайті ЗВО. У версії ОПП 2016, 2018 року зазначалася специфіка та її орієнтація. При цьому фокус-групи з НПП і роботодавцями дали зрозуміти, що ОПП потребує уточнення фокусу, зокрема на опанування здобувачами проблем клінічної психології, інклюзії. Зазначені тези повинні, на думку ЕГ, стати підставою для конкретизації мети ОПП, що й буде відбивати регіональний аспект.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Позиції і потреби зацікавлених сторін в цілому враховані при формулюванні цілі ОПП, що стосується підготовки психолога-практика. При укладанні ОПП (2016 рік), метою ОПП була підготовка психолога практика для вирішення професійних проблем у закладах освіти. В ОПП (2018 року) було внесено зміни, а саме окреслено фокус ОПП – професійна та прикладна, що й відображено у ПРН (Ухвала Вченої ради МДУ від 17.05.2018 р.). У 2019 р. відбувся перегляд та оновлення програми відповідно до вимог Стандарту про вищу освіту. При цьому фокус-групи здобувачів, роботодавців повідомили, що вони не приймали участі в обговоренні. Фокус-групи роботодавців повідомили, що вони не залучалися до розробки ОПП, проте пропонували внесення змін чи уточнень до ОПП під час участі у підсумковій атестації, щодо розширення практичної складової ОПП, дисциплін вільного вибору «Психологічна експертиза», «Робота з особами у складних життєвих ситуаціях», що й відбулося в ОПП 2020 року (за результатами аналізу навчального плану 2020-2021 н.р. та протоколу засідання кафедри від 18.02.20 №8). Проте, ЗВО не надало документального підтвердження про перегляд та внесення змін до ОПП версії 2019. НПП залучалися до перегляду ОПП, пропонували освітні компоненти, проте, не вказали, які саме ОК було внесено до ОПП із запропонованих ними. Таким чином ЕГ констатує, що цілі і ПРН ОПП оновлюються, проте відсутня системність у взаємодії із усіма стейкхолдерами.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Метою ОПП ЕГ вважає підготовку практичного психолога. Спеціальністю є 053 Психологія, але значна частка ОК орієнтовані на загально-професійну підготовку, що відображено у компетентностях і ПРН та відповідає актуальним напрямкам психологічної допомоги в Україні. Цілі і ПРН (версія 2019 року) відображають тенденції розвитку спеціальності (ПРН 9, 12 та ін.), ринку праці (ПРН 18,19,20). Враховуючи велику кількість ПРН (20), представлено тільки найбільш релевантні з них. У відомостях СО не окреслено чітко регіональний контекст ОПП, аналіз ОПП та результат співбесіди із гарантом, дозволяє робити висновок, що ОП та ПР не окреслюють у повній мірі регіональний контекст, хоча в ході дистанційного візиту з'ясувалося, що здобувачі, випускники займаються проблемами психологічного супроводу, надання психологічної допомоги групам осіб, які потребують забезпечення інклюзивних умов. При проектуванні ОПП за результатами зустрічі із гарантом ОПП, з'ясовано, що враховувався досвід упровадження бакалаврських програм науковцями Миколаївського університету, консультації відбувалися із доктором психологічних наук, професором Швалбом Ю.М. Проте не брався до уваги зарубіжний досвід розробки та реалізації ОПП за першим рівнем вищої освіти.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати

навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОПП 2017 р. для бакалаврів третього та четвертого року навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій відповідного кваліфікаційного рівня, зокрема сьомому рівню (перший бакалаврський), де йдеться про здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог: <https://cutt.ly/Zzi2qXq>. 2019 р. Освітня програма 2019 р. дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, який вступив у дію 01.09.2019 р., - це 23 ОК професійної підготовки та 11 ОК загальної підготовки, зокрема ОК, які стосуються професійної підготовки: "Психофізіологія ЦНС та ВНД" - ПР: 1,2,4, 6,8,10,13,15,18; "Загальна психологія" - ПР: 1,2,3,4,5,9,10,15; "Практикум" - ПР: 1,2,3,4,9,10,15,16,18,19; "Психодіагностика та експериментальна психологія" ПР: 2,3,4, 5,6,7,8,9,10,15,16; "Вікова психологія" - ПР: 1,2,3,4,5,9,10,12,15,16,17; "Соціальна психологія" - ПР: 1,2,3,4,9,10,12,13,14,15,16,17; "Основи клінічної психології та патопсихології" - ПР: 1,2,3,4,9,10,12,15; "Психологія сім'ї та корекція сімейних відносин" - ПР: 1,2,3,4,5,9,10,11,12,13,16,17,18; "Психологія управління" - ПР: 1,2,3,4,5,9,10,12,13,14,15,16,17,18; "Основи психологічного консультування" - ПР: 1,2,3,4,5,9,11,12,13,15,16,17,18.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. ОПП відповідає місії і стратегії ЗВО. 2. При розробці ОП враховані як галузевий контекст, так і тенденції розвитку спеціальності й потреби ринку праці. 3. ОП забезпечує досягнення результатів навчання, що корелюються з дескрипторами національної рамки кваліфікацій для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та ПРН визначеними стандартом вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Не врахований досвід упровадження ОП за першим рівнем вищої освіти спеціальності "Психологія" "Практична психологія" вітчизняних та зарубіжних ЗВО. 2. Відсутня системність у взаємодії стейкхолдерів щодо перегляду ОП. Тому рекомендуємо до складу робочої групи зі створення і оновлення ОПП залучати здобувачів, представників інших ЗВО, представників потенційних роботодавців. Їх пропозиції обговорювати і враховувати при формулюванні ПРН, компетентностей, а також формуванні практичної складової ОП, циклу вибіркової дисциплін професійної підготовки. 2. Цілі ОПП не враховують регіональний контекст, відсутні особливості та фокус програми, унікальність. ЕГ рекомендує визначити фокус ОПП ґрунтуючись на регіональному контексті.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на наведені сильні сторони та недоліки, що не є суттєвими, виходячи з того, цілі ОП загалом співвідносяться зі стратегією ЗВО, експертна група дійшла висновку, що ОП для першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 053 Психологія обґрунтовано відповідає в контексті Критерію 1 рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОПП складає 240 кредитів ЄКТС (ОПП 2016 р., 2018 р., 2018 р., 2019 р.), передбачає дві складові – загальна (60 ЄКТС) та професійна (180 ЄКТС) підготовка; (45 кредити нормативні ОК циклу загальної підготовки, 135 кредити нормативні ОК професійної підготовки; 60 (25%) кредитів - ОК за вибором здобувачів вищої освіти, що відповідає вимогам Стандарту про вищу освіту (15 кредитів вибіркової циклу загальної підготовки, 45 кредитів – професійної підготовки). Проте вибіркової дисципліни загальної підготовки за своїм змістом (ПРН) не відповідають

загальної підготовки, а стосуються професійної, зокрема це ОК: Психологія спілкування та корекція особистості, Методи АСПН, Теоретичні та практичні основи психогігієни.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Проаналізовано структурно-логічну схему підготовки бакалавра за ОПП, виявлено, що ОК загального циклу дисциплін складають логічну послідовність, проте у професійному блоці порушена схема у контексті досягнення ПРН. У матриці відповідності не коректно наведено співвідношення ПРН і ОК, що не відповідає Робочим програмам, зокрема ОК «Вікова психологія» 2020р. ПРН не відповідають зазначеним в ОПП. Поряд з тим, за матрицею, цикл дисциплін загальної підготовки спрямований на досягнення одних і тих же ПРН, по 9 ПРН на ОК, зокрема «Історія України», «Історія української культури», «Основи правознавства», значна частина ПР «Філософія». На одну дисципліну припадає по 20-25 компетентностей, кожен ПР забезпечує формування усіх компетентностей, однак не усі вони досягаються відповідними завданнями, як було виявлено у робочих програмах, зокрема: у дисципліні «Вступ до спеціальності» ПРН1, ПРН2. У дисципліні «Історія психології» передбачено 6 ПРН, досягнення яких викликає в ЕГ сумнів, а саме ЗК-1, оскільки у робочих програмах заявлені завдання не спрямовані на формування таких ЗК. ОК «Психофізіологія» - зміст дисципліни спрямований на вивчення фізіології (практичні заняття не спрямовані на досягнення заявлених програмних результатів ОПП), а СК заявлені у ОК, ПР-1,2 передбачають аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми, пропонувати шляхи їх вирішення. ОК «Практикум» спрямований на досягнення ПР10,15,18,19 (особистісно-професійні компетентності), а не на практично-професійні навички. Хоча за результатами зустрічей із гарантом даний ОК саме на формування таких навичок і спрямовувався. У 5 семестрі модуль ОК «Практикум» передбачає вивчення питань спілкування у групі, тоді як ОК «Соціальна психологія» починається вивчатися у 6 семестрі. ОК «Основи наукових досліджень» вивчається у 3 семестрі, тоді як модуль «Вступ до наукового дослідження» ОК «Психодіагностика та експериментальна психологія» вивчається у 4 семестрі. Освітні компоненти частково перетинаються за змістом: зміст обов'язкових ОК, зокрема, у дисципліні «Психодіагностика та експериментальна психологія» передбачає тему 15 «Методика проведення соціометрії» (2 курс), тестів здібностей, а така ж тема в ОК «Практикум» - 3 курс (соціометрія), 1 курс (тести здібностей).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ЕГ опрацювавши зміст Робочих програм освітніх компонентів та проаналізувавши змістове наповнення ОПП визначила, що в цілому її зміст відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. У результаті аналізу «Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми» визначено, що ПРН, що стосуються спеціальності, досягаються освітніми компонентами професійної підготовки ОП, які включені до нормативної складової ОПП, зокрема: "Вступ до спеціальності", "Загальна психологія", "психодіагностика та експериментальна психологія", "Вікова психологія", "Педагогічна психологія", "Соціальна психологія", "Основи психологічного консультування", "Основи клінічної психології та патопсихології", "Психологія сім'ї та корекція сімейних відносин", "Методологічні та теоретичні проблеми психології", "Практикум", "Порівняльна психологія", "Історія психології", "Курсова із загальної психології", "Курсова з вікової психології", "Психологія управління".

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів формується через вибір дисциплін та вибір тем курсових робіт ОП, а також вибору баз практик. Експертна група на основі аналізу Положення про організацію освітнього процесу (№ 326 від 28.12.2020) (<https://cutt.ly/ilDvIOW>); Положення про вибіркові дисципліни (№ 130 від 10.06.2020) (<https://cutt.ly/GlDT4jd>) та спілкування із здобувачами встановила, що у МДУ імплементовано індивідуальну освітню траєкторію здобувачів. Здобувачі поінформовані щодо процедури вибору дисциплін та їх змістом, програмними результатами навчання ОК за вибором. Вони повідомили, що реєстрація на вивчення дисциплін вільного вибору відбувається через Google-form та написання заяв, які нам надало ЗВО, що свідчить про реальний вибір студентами відповідних ОК із каталога дисциплін вільного вибору, який розміщений на сайті факультету (<https://cutt.ly/tzokray>). Хоча скріншоти Google-form ЗВО не надали. Поряд з тим, дисципліни обрані здобувачами є зазначені в індивідуальних планах навчальної роботи і співпадають із зазначеними у заявах студентів. Проте у здобувачів обмежений вибір дисциплін, зокрема у блоці професійної підготовки, оскільки тільки 2 ОК з яких робиться вибір (у каталозі пропонується 18 ОК, не зазначено, у якому семестрі, які ОК можна обирати. За навчальним планом протягом навчання на ОП студент обирає 9 дисциплін).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Проведені зустрічі із здобувачами, науково-педагогічним працівниками засвідчили, що ОПП дозволяє здобути компетентності, необхідні для практичної діяльності. Проте в ОПП 2016 р., 2018 р., 2019 р. практична складова не реалізується з відривом від навчального процесу, в обсязі 4 кредити ЄКТС - 2016 р., 2018 р.; 2019 р. - 7 кредитів (навчальна практика 3 ЄКТС, виробнича – 4 ЄКТС) із подальшим звітом про проведення практики (згідно Робочих програм <https://cutt.ly/dlDdFNa>; <https://cutt.ly/jlDd9RZ>). ЗВО надало звіти про проведення виробничої практики у яких відображено виконання завдань у відповідності до баз практики. Фокус-групи здобувачів повідомили про специфіку виконання завдань практики у відповідних закладах, зазначивши, що до кожного закладу керівник практики надавав окремі завдання та набір інструментів для виконання завдань (методи, тести тощо). Роботодавці, які надають бази для проведення практик повідомили про достатній рівень готовності студентів для проходження практики та важливість завдань, які вони виконують. Однак, зазначаючи важливість практичної складової у підготовці психологів та нових запитів практики, рекомендують розширити та переглянути завдання практики на даній ОПП, збільшити кількість годин. Отже, аналіз Робочих програм та спілкування із фокус-групами роботодавців, де проходять студенти практику засвідчує необхідність перегляду завдань з урахуванням специфіки бази практики та відображення таких завдань у Робочих програмах (силабусах).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Зміст ОПП дозволяє набуття соціальних навичок (soft skills) та спрямований на формування навичок міжособистісної взаємодії, рефлексії, професійного спілкування, забезпечують формування академічної доброчесності, навичок, необхідних у сфері академічної культури й етики; удосконалення рівня володіння українською та англійською мовами, адаптивність, що було підтверджено на зустрічах із здобувачами, а також регулюється Положенням щодо політики розвитку «soft-skills» (<https://cutt.ly/xlDU5hd>). ОПП містить ОК, які спрямовані на формування “soft skills”, зокрема навчальні дисципліни “Практикум” - формування здатності до ефективної взаємодії, здатність працювати у команді; “Вступ до спеціальності” - формування професійної рефлексії, здатність до адаптації; «Українська мова» - здатність толерантно ставитися до інших.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

У ОПП "Практична психологія" версії 2019 року професійний стандарт не враховано. За результатами зустрічей із фокус групами НПП та гаранта з'ясовано, що Професійний стандарт «Практичний психолог в закладах освіти» було обговорено на засіданні кафедри (протокол № 5 від 15.12.2020 р.), і результати цього обговорення будуть внесені у 2021 році.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз навчального плану, ОПП, Положення про організацію освітнього процесу у МДУ (<https://cutt.ly/ilDvIOW>), дозволив зробити наступні висновки: 1. Обсяг ОПП складає 240 кредитів ЄКТС, що відповідає встановленим вимогам. 2. Кожен ОК має не менше 3 кредитів ЄКТС. У структурі кредиту ЄКТС обсяг аудиторного навантаження від приблизно 30% (обов'язкові ОК) до 40% (варіативні ОК). Під час інтерв'ювання здобувачів не було виявлено скарг щодо надмірності навантаження, нестачі часу для виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань. 3. Обов'язкова складова навчального плану (освітньої складової) за ОПП в кредитах ЄКТС становить 75%, вибіркова складова - 25%, що узгоджується з п.4 Положення про організацію освітнього процесу у МДУ (<https://cutt.ly/ilDvIOW>). . В цілому обсяг компонентів ОПП реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів (аудиторне навантаження дисциплін не менше ніж 1/4 від загального освітнього навантаження, а самостійної роботи не більше ніж 3/4 загального обсягу навчального часу, відведеного на конкретну дисципліну). У ЗВО існує практика опитування здобувачів щодо їх фактичного навантаження у співвідношенні з обсягом окремих освітніх компонентів за ОП - визначено в Анкеті щодо вдосконалення ОП одне запитання, п.7 (<https://cutt.ly/2zax2S1>). Проте, ЗВО не надало посилань чи скріншотів на запит експертів (<https://cutt.ly/RzackFD>) щодо результатів опитувань здобувачів, приклади відповідей здобувачів. Спілкування зі студентами під час інтерв'ювання засвідчило відсутність скарг щодо надмірного навантаження та нестачі часу на самостійну роботу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Навчання за дуальною формою освіти не здійснюється на ОПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 053 Психологія. 2. ОПП удосконалюється в аспекті можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами, зокрема наданням можливості вивчати дисципліни з інших освітніх рівнів. 3. Перелік дисциплін вільного вибору студента дозволяє сформувати певну освітню траєкторію для майбутньої трудової діяльності у окремих професійних сферах. 4. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям. 5. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання, що з'ясовано під час аналізу ОП та зустрічей зі студентами денної та заочної форми навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Освітні компоненти, включені до освітньої програми, не повністю складають логічну взаємопов'язану систему, зокрема порушена логічна схема досягнення ПР відповідними ОК. ЕГ рекомендує переглянути структурно-логічну схему у контексті досягнення ПРН відповідними ОК. 2. Освітні компоненти частково перетинаються за змістом, не всі програмні результати ОК досягаються змістом, завданнями дисциплін. ЕГ рекомендує переглянути зміст ОК відповідно до визначених ПРН, передбачити в методичному забезпеченні навчальних дисциплін конкретні переліки завдань для аудиторної роботи із вимогами до їх виконання та критеріями їх оцінювання. У завданнях для самостійної роботи – розробити вимоги до їх виконання, додати критерії оцінювання завдань. 3. Обмежений вибір дисциплін для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема у блоці професійної підготовки. Рекомендуємо розширити перелік дисциплін вільного вибору професійного блоку. 3. Недостатня кількість кредитів виділена на практичну підготовку, що встановлено на основі зустрічей зі стейкхолдерами. ЕГ рекомендує збільшити кількість кредитів на практичну складову та вивести за межі аудиторного навчання.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Незважаючи на сильні сторони й позитивні практики, виявлені недоліки є критичними, оскільки зумовлені порушенням структурно-логічної схеми досягнення ПРН відповідними обов'язковими ОК. Виходячи із того, що ЗВО демонструє розуміння і готовність до змін структури та змісту ОП, експертна група дійшла висновку, що ОП "Практична психологія" за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 2 відповідає рівню Е, а недоліки можуть бути усунені протягом року.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОПП добре прописані, чіткі, зрозумілі, достатньо структуровані, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на сайті університету (<https://cutt.ly/9lDICRF>). Для зручності на сайті розміщено перелік та послідовність подачі документів (<https://cutt.ly/RlDAh7f>), перелік необхідних сертифікатів для вступу (<https://cutt.ly/VlDO1I4>), а також програмові вимоги до вступних іспитів (<https://cutt.ly/WlDPdin>). Опрацювавши зміст цих документів, членами ЕГ було зафіксовано, що в Правилах прийому окреслюються безпосередньо строки прийому заяв і документів, вступних екзаменів, конкурсного відбору та зарахування на навчання здобувачів вищої освіти, зокрема і за ОПП.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому вступники на ОПП подають сертифікати: Українська мова і література (ваговий коефіцієнт – 0,5), Математика (ваговий коефіцієнт – 0,2); Історія України або Іноземна мова або Біологія або Географія або Фізика або Хімія (ваговий коефіцієнт – 0,2). Конкурсний бал вираховується: $(KB) = K1*П1 + K2*П2 + K3*П3 + K4*A$, де П1, П2, П3 – оцінки зовнішнього незалежного оцінювання або вступних іспитів (за шкалою 100 - 200). А – середній бал документа про повну загальну середню освіту, переведений у шкалу від 100 до 200 балів відповідно до таблиці переведення середнього бала документа про повну загальну середню освіту, обрахованого за 12-бальною шкалою, в шкалу 100-200. Оцінки з документа про повну загальну середню освіту, які виставлені за 5-бальною шкалою, враховуються так: «3» відповідає «6», «4» відповідає «9», «5» відповідає «12». За відсутності з об'єктивних причин додатка до документа про повну загальну середню освіту його середній бал в 12-бальній шкалі вважається таким, що дорівнює 2. Особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста або ступінь бакалавра за іншою спеціальністю можуть прийматись на другий курс за результатами фахових випробувань. Особи, місцем проживання яких є територія проведення операції Об'єднаних сил (на період її проведення), вступають до МДУ через освітній центр «Донбас-Україна», який є структурним підрозділом приймальної комісії МДУ. Правила прийому в цілому враховують особливості ОПП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюються Правилами прийому; Інструкцією про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у МДУ (Наказ МДУ № 239 від 09.07.2019, протокол засідання Вченої ради МДУ № 11 від 27.06.2019) (<https://cutt.ly/tlZckSO>); Положенням про порядок переведення, поновлення та вступу на паралельне навчання у МДУ (Наказ МДУ № 71 від 16.02.2017, протокол засідання Вченої ради МДУ № 10 від 02.02.2017) (<https://cutt.ly/ClZcF9C>). Процедура визнання результатів, отриманих під час академічної мобільності, регулюється Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у МДУ (Наказ МДУ № 350 від 10.11.2016) (<https://cutt.ly/plZc8TY>). Визначені правила і процедури є логічними і зрозумілими для здобувачів, оприлюднені на веб-сайті. Фокус-групи НПП та здобувачі повідомили про обізнаність із процедурами щодо визнання результатів навчання здобувачів, зокрема студенти: Калачова О.О. переведена на 2 курс (денну форму навчання, наказ МДУ № 736 від 24.09.2019 р.) із Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди; Мороз В.В переведений на 2 курс (денну форму навчання, наказ МДУ № 202 від 21.02.2019) із Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка; зараховані студенти на навчання на базі молодшого спеціаліста – 2 особи у 2018 р.; 9 осіб у 2019 р.; 5 осіб у 2020р.; зараховані на навчання на основі зарахування кредитів отриманих на інших ОП - 22 особи у 2018 р.; 8 осіб у 2019 р.; 13 осіб у 2020 р.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ вважає за доцільне підкреслити як позитивний аспект те, що питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Порядком визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (Наказ МДУ № 93 від 06.04.2020, протокол Вченої ради МДУ № 7 від 01.04.2020) (<https://cutt.ly/6lZzr6S>). Під час зустрічей НПП та здобувачі зазначили, що їм відома процедура перезарахування кредитів отриманих у неформальній освіті, проте зі слів студентів, прикладів подібної практики зарахування результатів неформальної освіти на даній ОП немає.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Правила і процедури вступу на навчання за ОПП та визнання результатів навчання є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних моментів та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

1. Відзначається низька активність щодо академічної мобільності здобувачів на даній ОПП, як у межах України, так і за кордоном. Зважаючи на актуальність академічної мобільності в сучасному освітньому просторі, експертна група рекомендує ЗВО посилити роботу над цим напрямом діяльності на даній ОП. 2. Відзначається низька активність і щодо неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Зважаючи на сильні сторони й позитивні практики, а також виходячи із розуміння ЗВО необхідності розвитку академічної мобільності здобувачів вищої освіти, експертна група дійшла висновку, що ОП за спеціальністю 053 Психологія "Практична психологія" відповідає рівню В за Критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми і види навчання визначені Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/5lBHN7a>). Аналіз Матриці відповідності (таблиця 3) самозвіту показав, що на ОПП для досягнення різних результатів навчання в межах ОК використовують однакові методи навчання. Наприклад, для досягнення ПРН 1,2, 4, 6, 8, 10, 13, 15, 18 вводиться ОК Психофізіологія ЦНС та ВНД, на якому для досягнення різних результатів навчання використовуються одні і ті самі ж методи без різної їх комбінації: бесіда, обговорення, ілюстрації, мультимедійна презентація, конспектування; для досягнення ПРН 1, 2, 3, 4, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17 вводиться ОК Соціальна психологія, на якому для різних результатів навчання використовуються одні і ті самі ж методи без різної їх комбінації: бесіда, обговорення, ілюстрації, мультимедійна презентація, конспектування. Такий добір методів на ОПП носить системний характер. Для досягнення частини ПРН замість методів вказані види занять, наприклад, ПРН 4, 6, 8, 10, 13 - ОК Основи економічної теорії – лекції, семінарські, виконання ІНДЗ, робота в Інтернет. Водночас, про використання на ОП тренінгового, проблемно-пошукового методу зазначають здобувачі і НПП, зокрема, у професійних ОК (Практикум, Вступ до спеціальності з адаптаційним тренінгом) використовуються активні форми роботи, які спрямовані на формування і особистостісних і професійних навичок. Отже, форми і методи навчання і викладання в цілому сприяють досягненню заявлених в ОПП програмних результатів. Рекомендуємо при досягненні ПРН звернути увагу на переваги частково-пошукового і дослідницького методів навчання. Здобувачі на зустрічах вказують, що цінують ОПП за можливість вільно висловлювати свої думки, зростати професійно й особистісно. У робочих програмах викладачами передбачено різноманітні форми самостійної роботи проблемно-пошукового характеру. Результати опитування «Аналіз якості вищої освіти» (<https://cutt.ly/GlBN8Ks>) не дає змогу встановити рівень задоволення здобувачів навчанням і викладанням в розрізі даної ОПП. Отже, на даній ОПП дотримуються студентцентрованого підходу, надають здобувачам можливість реалізовувати власні унікальні потреби. НПП на зустрічах вказали, що мають змогу вільно обирати методи і форми викладання, реалізовувати своє авторське бачення у викладанні ОК. Проте, у змісті робочих програм ОК не зазначені авторські науково-методичні напрацювання із окремих тем, завдань для самостійної роботи, у списку рекомендованої чи додаткової літератури. Здобувачі на зустрічах вказують, що у ЗВО активно використовується система виконання індивідуально-дослідних завдань, вільний вибір тематики курсових робіт і баз практики. Індивідуальні завдання присутні у робочих програмах. Отже, форми та методи навчання і викладання в цілому відповідають принципам академічної свободи. Форми навчання (денна, заочна) відповідають вимогам стандарту вищої освіти.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На зустрічах фокус групи здобувачів вказують, що куратори академічних груп своєчасно інформують їх, відповідають на актуальні питання щодо змісту, порядку та критеріїв оцінювання ОК, в тому числі і за допомогою Viber-груп. Також здобувачі вказують, що отримують дану інформацію і список рекомендованої літератури особисто від НПП на початку вивчення ОК. НПП добре обізнані щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК, вказують, що у своїй роботі керуються Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/vlBJwD9>), та Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/5lBJtE7>). Доступність вищевказаної інформації також забезпечується на Навчальному порталі МДУ (<http://moodle.mdu.in.ua/>), логін і пароль до якого здобувачі отримують на початку навчання в університеті. Зокрема, на Навчальному порталі наявні робочі програми ОК, які містять перелік тем та програмних результатів навчання, критерії оцінювання, а також навчально-методичні матеріали. Здобувачі на зустрічах активно демонструють внутрішнє наповнення освітніх компонент на платформі, наявність робочих програм. Дана форма інформування набула поширення у період адаптивного карантину,

спричиненого світовою пандемією COVID. ЕГ звертає увагу на можливості запровадження силабусів, які покращать рівень доступності інформації для здобувачів щодо політики курсу, вимог до виконання завдань. Також рекомендуємо чітко визначити критерії оцінювання виконання індивідуальних завдань здобувачеві, додати їх у робочі програми (силабуси). Таким чином, надана здобувачам інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК є доступною, зрозумілою і вчасною. Здобувачі освіти забезпечені необхідною та актуальною інформацією.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Аналіз Матриці відповідності (таблиця 3) показав, що для досягнення програмних результатів використовуються методи, засновані на дослідженнях. Наприклад, в ОК, що спрямовані на досягнення ПРН 6, використовують частково-пошукові методи (Методологічні та теоретичні проблеми психології), пошуковий метод (Курсова робота з вікової психології), аналітично-дослідні завдання (Основи економічної теорії), дослідницькі методи (Іноземна мова). Проте слід звернути увагу, що для досягнення цього ж ПРН 6 в ОК Психодіагностика та експериментальна психологія, Курсова робота з загальної психології методи, засновані на дослідженнях, не використовуються. В ОК, що спрямовані на досягнення ПРН 7, використовують частково-пошукові методи (Методологічні та теоретичні проблеми психології), методи проблемно-пошукової діяльності (Кваліфікаційна робота). Проте слід звернути увагу, що для досягнення цього ж ПРН в ОК Психодіагностика та експериментальна психологія, Виробнича практика методи, засновані на дослідженнях, не використовуються. Наприклад, в ОК, що спрямовані на досягнення ПРН 5, використовують методи проблемно-пошукової діяльності (Кваліфікаційна робота), соціально-психологічний аналіз проблем запиту клієнтів (Соціально-психологічне проектування, Основи психологічного консультування), проблемний виклад навчальної інформації і проблемно-пошукову діяльність (Психологія управління), проблемний метод і пошуковий метод (Педагогічна психологія). Проте, слід звернути увагу, що для досягнення цього ж ПРН в ОК Психодіагностика та експериментальна психологія, Виробнича практика методи, засновані на дослідженнях, не використовуються. Аналіз робочих програм ОК вказує, що НПП не використовують власні наукові розробки у складанні змісту ОК, в списку рекомендованої літератури не зазначено наукових і науково-методичних розробок НПП, які розробляли робочу програму та викладають освітній компонент. Під час зустрічі НПП засвідчили, що використовують у викладанні власні наукові досягнення, зокрема результати дисертаційних досліджень. Здобувачі на зустрічах засвідчили, що займаються науковою роботою під керівництвом НПП, мають публікації, обізнані про наявність психологічної лабораторії «Якість та образ життя особистості в процесі професійного становлення» (<https://cutt.ly/3lBKz1x>), приймають участь у заходах лабораторії. Фокус групи також засвідчили, що у лабораторії реалізується освітньо-науковий господарчий проект «Школа сучасного юнацтва» (<http://phmc.mdu.in.ua/index/shsu/o-28>), до якого у позанавчальний час залучені здобувачі іншого рівня навчання цієї ж спеціальності, проте практики залучення до цього проекту здобувачів бакалаврату немає. Отже, ЗВО стоїть на шляху до поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми. Проте ЕГ рекомендує активізувати включення результатів наукових досягнень в освітній процес, зокрема відображенням цього у робочих програмах, а також залученням здобувачів даної ОПП до реалізації наукових проектів кафедри.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Порядок перезатвердження робочих програм в ЗВО визначається Положенням про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_knmznd_zmini_listopad_2018.pdf). Аналіз робочих програм ОК показав, що їх зміст оновлюється в частині формулювань компетентностей і результатів навчання. Водночас час не виявлено суттєвих змін у змісті ОК протягом останніх років. Так, наприклад, ЗВО додатково надав робочі програми ОК Вікова психологія 2016, 2019 і 2020 рр. затвердження (з 2016 до 2020 року змін зазнали лише критерії і засоби оцінки), Основи психологічного консультування 2019 і 2020 рр. затвердження (в темі 14 додалось декілька питань для розгляду, водночас список рекомендованих джерел не оновлювався), Педагогічна психологія 2019 і 2020 рр. (програми ідентичні), Психологія девіантної поведінки 2019 і 2020 рр. (програми ідентичні), Психологія сім'ї та корекція сімейних відносин 2019 і 2020 рр. (програми ідентичні), Соціально-психологічне проектування (програми ідентичні), Риторика в професійній діяльності психолога (програми ідентичні), Спецпрактикум (відмінності у компетентностях і результатах навчання), Юридична психологія (програми ідентичні). Порівняння pdf-файлів здійснювалось за допомогою відкритого онлайн-сервісу <https://draftable.com/compare> На зустрічах викладачі зазначають про можливість оновлення освітніх компонентів з урахуванням авторського бачення, та затвердження робочих програм на початку навчального року. У результаті аналізу ОК, завантажених у систему Національного агентства, виявлено: у робочих програмах рекомендована література у переважній більшості є російськомовними виданнями, застаріла (поодинокі випадки літератури пізніше 2010 року видання). Також у списках рекомендованих джерел немає авторських напрацювань викладачів (фахових статей, підручників, навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій). Отже, у експертної групи сформувався висновок, що викладачі не оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, з причини того, що це не фіксується у робочих програмах ОК.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗВО створені умови і можливості для академічної мобільності, проте, як вказує адміністративний менеджмент ЗВО, рівень академічної мобільності знизився через карантинні обмеження. Академічна мобільність в ЗВО регламентується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність (<https://cutt.ly/kLBjPEk>). У ЗВО діють угоди про співпрацю з іноземними партнерами (<http://mdu.in.ua/index/ugody/0-13>), є практика міжнародних стажувань (<http://mdu.in.ua/index/stazhuvannja/0-15>), тривають міжнародні програми і гранти, зокрема Міжнародний проект NEONEL (проект Єврокомісії з мовної політики), програма ERASMUS, проект Еразмус+ та інші (<https://cutt.ly/1lBPpGO>). За результатами зустрічей з гарантом і НПП стало відомо, що академічна мобільність на ОПП не здійснюється, але це є першочерговим завданням і перспективою розвитку ОПП. У науковій бібліотеці ЗВО є відкритий доступ до закордонних електронних баз даних Scopus, Web of Science, Window on America. На сайті бібліотеки (<http://slibr.mdu.in.ua/>) існують сервіси для автоматизованого оформлення бібліографічних посилань (MLA, APA, Chicago, Turabian тощо) задля допомоги НПП і здобувачам в оформленні літератури для закордонних публікацій. Отже, умови для інтернаціоналізації навчання, викладання та наукових досліджень у ЗВО створені, проте вона відсутня на даній ОПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Використання на ОПП тренінгового, проблемно-пошукового методів, активних форм роботи, які спрямовані на розвиток рефлексії і формування особистості практичного психолога. Студентоцентрикований підхід до навчання і викладання. Розуміння важливості і реалізація принципів академічної свободи викладачів і здобувачів. 2. Своєчасне і доступне інформування здобувачів щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання через Навчальний портал МДУ. 3. Наявність психологічної лабораторії «Якість та образ життя особистості в процесі професійного становлення» як бази для поєднання навчання і досліджень. 4. Відкритий доступ до закордонних електронних баз даних у науковій бібліотеці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. На ОПП для досягнення різних результатів навчання в межах одного ОК використовують однакові методи навчання без різної їх комбінації. Для досягнення частини ПРН замість методів вказані види занять. 2. Результати опитувань щодо якості вищої освіти не надаються у розрізі окремої ОПП. 3. Неузгоджено застосування методів, заснованих на дослідженнях в ОК Психодіагностика та експериментальна психологія, Курсова робота з загальної психології, Виробнича практика для досягнення ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, які безпосередньо передбачають поєднання навчання і досліджень. 4. У змісті робочих програм ОК не зазначені авторські науково-методичні напрацювання НПП із окремих тем, завдань для самостійної роботи, у списку рекомендованої чи додаткової літератури. НПП не використовують власні наукові і науково-методичні розробки у складанні змісту ОК, не розглядають їх в окремих темах, завданнях до самостійної роботи, не подають їх в списку рекомендованої літератури. 5. До освітньо-наукового господарчого проекту психологічної лабораторії «Якість та образ життя особистості в процесі професійного становлення» не залучені здобувачі даної ОПП. 6. Суттєвих змін у змісті ОК протягом останніх років не відбувалось. У робочих програмах рекомендована література у переважній більшості російськомовна, застаріла. 7. Академічна мобільність на ОПП не здійснюється. Рекомендації: ЕГ рекомендує диференціювати методи навчання для досягнення різних програмних результатів у межах одного освітнього компонента, а також використовувати частково-пошуковий і дослідницький методи навчання для досягнення ПРН, які безпосередньо передбачають поєднання навчання і досліджень. ЕГ рекомендує аналізувати результати опитувань щодо якості вищої освіти у розрізі окремої ОПП. ЕГ рекомендує при оновленні робочих програм (силабусів) у змістовому наповненні, завданнях до самостійної роботи, списку рекомендованої літератури використовувати і зазначати авторські наукові і науково-методичні розробки НПП. Розглянути можливості запровадження силабусів у навчальний процес з метою забезпечення доступності інформації і політик курсу для здобувачів. ЕГ рекомендує залучати здобувачів ОПП до реалізації наукових проектів кафедри, а також розширити можливості використання психологічної лабораторії в освітньому процесі. ЕГ рекомендує при оновленні робочих програм (силабусів) використовувати у списках рекомендованих джерел сучасні українські й іноземні видання. Популяризувати і використовувати в освітньому процесі авторські напрацювання викладачів (фахові статті, підручники, навчально-методичні посібники). ЕГ рекомендує запровадити практику академічної мобільності здобувачів і НПП на даній ОПП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОПП відповідає критерію з не критичними недоліками, які можуть бути виправлені в короткий термін. Виправлення недоліків стосується більшою мірою оновлення робочих програм щодо диференціації методів навчання, зазначення авторських наукових і науково-методичних розробок НПП, оновлення рекомендованої літератури. Також у короткий термін може бути виправлено розширення можливості використання психологічної лабораторії в освітньому процесі та запровадження практики академічної мобільності.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Згідно Положення про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/5lBHN7a>) у ЗВО застосовуються такі види контролю: вхідний (попередній), поточний, рубіжний (тематичний, модульний), підсумковий, контроль залишкових знань. Порядок організації та проведення поточного та підсумкового контролю регулюються Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/gIBSUX4>), Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії (<https://cutt.ly/fBSLvv>). Аналіз Матриці відповідності (Таблиця 3) показав, що НПП використовують різноманітні форми контрольних заходів, які дозволяють оцінити результати навчання. Проте системним є застосування одних і тих самих форм контролю для досягнення різних програмних результатів у межах одного ОК. У робочих програмах ОК є шкала оцінювання (національна та ECTS), шкала розподілу балів, які максимально отримують здобувачі за різні види робіт, проте у переважній більшості робочих програм: відсутні критерії оцінювання саме цих різноманітних форм контролю, зокрема критерії оцінювання індивідуальних завдань і завдань для самостійної роботи; не наведено зразків завдань для підсумкових тестів, питань до екзамену. За результатами зустрічей зі здобувачами встановлено їхню обізнаність: з формами контрольних заходів; критеріями оцінювання поточного контролю і виконання індивідуальних завдань на різних освітніх компонентах, які відрізняються між собою і містяться у робочих програмах ОК. Також інформацію про це вони можуть отримати у викладача, куратора та на випусковій кафедрі. На зустрічах здобувачі запевнили, що НПП на початку вивчення курсу та при видачі певних завдань усно пояснюють критерії їх оцінювання. У ЗВО існує практика збору інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів (звіт про опитування щодо якості викладання навчальних дисциплін в МДУ за II сем. 2019-2020 н.р. (<https://cutt.ly/vlBFb1f>). Інформація подана у межах факультету, серед недоліків та проблемних моментів, насамперед, вказувалась незрозумілість критеріїв оцінювання, потреба у додаткових роз'ясненнях завдань самостійної роботи. Отже, ЗВО активно працює над виявленням систематичних проблем, хоча результатів у розрізі ОПП немає. В цілому форми контрольних заходів та критерії оцінювання є зрозумілими для здобувачів, дають можливість встановити досягнення результатів навчання для окремого ОК і оприлюднюються заздалегідь. Для покращення ОП рекомендуємо навести у робочих програмах (силабусах) критерії оцінювання за різними формами контрольних заходів, зокрема індивідуальних завдань і самостійної роботи, а також приклади підсумкових тестів та питання до екзамену.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти та передбачають захист (демонстрацію) кваліфікаційної роботи та атестаційний екзамен. Атестація здобувачів на ОПП станом на 24 лютого 2021 р., проте у ЗВО розроблена нормативна база для проведення атестацій: Положення про кваліфікаційні роботи (<https://cutt.ly/ilBJhVs>), Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах студентів (<https://cutt.ly/ulBJlIB>), Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії (<https://cutt.ly/DlBJxA1>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів визначені чітко і зрозуміло (на зустрічах це підтверджують здобувачі), а також знаходяться у вільному доступі (Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/XlBJnhM>)). Порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження визначено у Положенні про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/QlBJTHM>). Здобувачі під час зустрічей вказують, що вони обізнані з порядком повторного проходження контрольних заходів, порядком оскарження результатів контрольних заходів, а також зазначають на об'єктивність екзаменаторів. Під час дистанційного навчання під час карантину контрольні заходи відбулися у режимі відеоконференції (зокрема, захист курсових робіт здобувачів 2 курсу). НПП та стейкхолдери наводять приклад, що об'єктивність екзаменаторів

забезпечується шляхом запрошення стейкхолдерів і роботодавців в атестаційну комісію. Випадків оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження на даній ОПП не було. Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюються у ЗВО Рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 29.09.2017 № 839 Про затвердження Методичних рекомендацій щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (<https://cutt.ly/BziSoPn>), а також Антикорупційною програмою на 2021 р., введеною в дію 19.02.2021 р. (<https://cutt.ly/ZziDOoF>). Здобувачі та НПП під час зустрічей вказують, що конфлікту інтересів на даній ОПП не було, отже, зазначені процедури не застосовувались.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ЗВО визначаються Положенням про академічну доброчесність (<https://cutt.ly/flBJOqj>), а саме: дотримання академічної доброчесності передбачає посилення на джерела інформації у разі використання ідей з них, дотримання норм законодавства про авторське право, надання достовірної інформації про методи і результати досліджень, власну науково-педагогічну діяльність, об'єктивне оцінювання результатів навчання, контроль з дотриманням академічної доброчесності здобувачами; визначено, що є порушенням академічної доброчесності у ЗВО, а також яку відповідальність за порушення несуть НПП і здобувачі. У Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях НПП та здобувачів (<https://cutt.ly/qlBJAft>) детально описано процедуру виявлення плагіату, організацію перевірки робіт, визначені показники оригінальності твору, проте, перевірка курсових робіт є необов'язковою. Згідно Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах (<https://cutt.ly/XlBJFql>), обов'язковим є формування репозитарію таких робіт у межах ОПП. Захисту кваліфікаційних робіт на ОПП станом на 24 лютого 2021 р. не відбувалося, тому репозитарій не сформовано. На зустрічах з фокус групами здобувачів, НПП, випускників, студентським самоврядуванням було підтверджено, що всі вони обізнані щодо політики дотримання академічної доброчесності у ЗВО, послідовно дотримуються академічної доброчесності. ЗВО популяризує академічну доброчесність на інституційному рівні, зокрема, ЗВО є учасником проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative) за сприяння організації «Американські Ради з міжнародної освіти» за підтримки Посольства США в Україні, МОН України та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. На сайті представлено інформаційну базу, за допомогою якої здійснюється популяризація принципів академічної доброчесності та підвищення рівня обізнаності у цих питаннях. В ЗВО обов'язкове використання сервісу з перевірки робіт здобувачів на плагіат – Unicheck (здобувачі вказують, що сервіс є безкоштовним, менеджмент закладу вказує, що перша перевірка безкоштовна, а повторна перевірка є платною послугою), також учасникам освітнього процесу пропонують безкоштовний онлайн-сервіс перевірки на плагіат - edubirdie.com/reverirka-na-plagiat. Здобувачі підтверджують, що користуються вказаними сервісами. За результатами зустрічей також стало відомо, що на ОПП академічна доброчесність популяризується під час викладання ОК Основи наукових досліджень, написанні курсових робіт. У ЗВО проводять опитування здобувачів щодо академічної доброчесності (<https://cutt.ly/zlBJH9d>). Випадків академічної недоброчесності на ОПП не було, на що вказують фокус групи на зустрічах, якщо ж здобувач здає роботу з низьким рівнем оригінальності, то НПП, який її приймає пояснює яким чином робота має бути доопрацьована.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Наявна практика збору інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів. 2. Наявність у ЗВО розробленої нормативної бази щодо політики, стандартів і процедури дотримання академічної доброчесності. Організовано роботу Комісії з питань академічної доброчесності, до складу комісії включено представників студентського самоврядування ЗВО та факультетів. 3. Популяризація академічної доброчесності на інституційному рівні. Обов'язковість використання сервісу з перевірки робіт на плагіат. 3. Наявна практика опитувань здобувачів щодо академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. В освітніх компонентах для досягнення різних програмних результатів використовуються одні і ті ж самі методи. 2. Системним є застосування одних і тих самих форм контролю для досягнення різних програмних результатів у межах одного ОК. 3. У переважній більшості робочих програм відсутні критерії оцінювання різних форм контролю, зокрема критерії оцінювання індивідуальних завдань і завдань для самостійної роботи; не наведено зразки завдань для підсумкових тестів, питання до екзамену. 4. Необов'язковість перевірки на плагіат курсових робіт здобувачів. Рекомендації: ЕГ рекомендує диференціювати форми контрольних заходів для досягнення різних програмних результатів у межах одного освітнього компонента. ЕГ рекомендує впровадити у освітній процес силабуси, які

дозволять подати інформацію про контрольні заходи і критерії оцінювання здобувачам у доступний спосіб, визначити політики курсу. ЕГ рекомендує у робочих програмах (силабусах) відобразити у доступній для здобувачів формі критерії оцінювання за різними формами контрольних заходів, в тому числі критерії оцінювання індивідуальних завдань і різних форм виконання самостійної роботи, відобразити приклади підсумкових тестів та питання до екзамену. Запровадити на ОП практику обов'язкової перевірки на плагіат курсових робіт.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОПП відповідає критерію з не суттєвими недоліками, які можуть бути виправлені в короткий термін. Виправлення недоліків стосується більшою мірою оновлення робочих програм щодо диференціації форм контрольних заходів, наведення критеріїв оцінювання різних форм контролю (або введення в дію силабусів як доступної для здобувачів форми подачі інформації).

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми була проаналізована згідно Таблиці 2 самоаналізу. З додатково наданих на запит ЕГ документів ЗВО з'ясувалося, що подані у Таблиці 2 викладачі не співпадають з викладачами, які здійснювали підсумковий контроль на ОП у 1 семестрі 2020-2021н.р. на 1 і 2 курсі ОП 2019 року. Неспівпадіння були виявлені за чотирма ОК: Іноземна мова (Федорова), Психофізіологія (Ткач), Вступ до спеціальності з адаптаційним тренінгом (Вагабова), Практикум (Супріган). На зустрічах зі здобувачами було з'ясовано, що вищевказані ОК викладають не ті НПП, які вказані у таблиці 2: Іноземна мова (Чебурахіна), Психофізіологія ЦНС і ВНД (Муравйов), Вступ до спеціальності з адаптаційним тренінгом (Пархоменко), Практикум (Пархоменко), що співпадає з даним в індивідуальних планах здобувачів. 23 лютого 2021 р. ЗВО за власним бажанням надали документ «Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів (уточнена інформація)». ЕГ вважає даний документ не «уточненою», а «іншою» інформацією з причини того, що в таблицю додані нові НПП як у вище зазначених ОК, так і в ОК Загальна психологія. Аналіз академічної і професійної кваліфікації НПП проводився на основі карток навчального навантаження й інформації, поданої ЗВО у «Таблиці 2. Зведена інформація про викладачів (уточнена інформація)» (від 23 лютого 2021 р.). Висновки ЕГ (повний текст висновків окремо за загальним і професійним циклом наведено у додатку): за освітньою програмою професійну відповідність мають 62 % НПП, часткову відповідність – 21 % НПП, невідповідність – 17 %; встановити достовірні дані неможливо у 21 % ОК; базову освіту відповідно до ОК мають 79 % НПП (у 3 % ОК неможливо встановити базову освіту НПП), науковий ступінь відповідно до ОК або вчене звання - 69 % НПП, курси підвищення кваліфікації відповідні до ОК - 34 % НПП, публікації у виданнях, що індексуються Scopus або Web of Science - 14 % НПП, 5 і більше публікацій у фахових виданнях за останні 5 років - 10 % НПП, менше 5 публікацій у фахових виданнях за останні 5 років – 59 % НПП; наукові посібники, методичні рекомендації відповідні ОК – 3 % НПП; наукові посібники відповідні власному фаху – 14 % НПП, розділи в колективних монографіях – 7 %. На зустрічах фокус груп здобувачі і випускники вказують, що задоволені професіоналізмом НПП, проте вважають за необхідне посилити практичну складову ОК і ОП в цілому. Таким чином, професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, частково відповідає цілям та програмним результатам навчання. Рекомендуємо ЗВО посилити професійну кваліфікацію НПП, задіяних до реалізації ОП, шляхом активного стажування, яке б відповідало ОК, які забезпечують НПП, підвищення публікаційної активності НПП у фахових виданнях та виданнях, які входять до міжнародних баз Scopus і Web of Science, підвищення кількості видань власної навчально-методичної продукції НПП (підручники, посібники, методичні рекомендації).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Положення про конкурсний добір викладачів на сайті ЗВО відсутнє, проте наявна таблиця змін до проекту Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (<https://cutt.ly/olBJCZI>). Зокрема, з порівняльної таблиці зрозуміло, що ЗВО враховував наступне «Претендент на посаду за своїми професійно-кваліфікаційними якостями має відповідати вимогам, встановленим до науково-педагогічних працівників Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Ліцензійним умовами надання освітніх послуг за певним напрямом підготовки». В проекті змін також зазначено, що «Претенденти на посаду науково-педагогічного

працівника повинні мати стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки, кваліфікацію відповідно до спеціальності, рівень наукової та професійної активності, які засвідчуються виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у п.30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 №1187». На зустрічах з НПП було підтверджено, що викладачі проходять конкурсний добір і вимоги до нього є прозорими. На зустрічах з адміністрацією ЗВО було підтверджено, що Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів (контрактів) знаходиться на етапі перезатвердження Вченою радою ЗВО. Також менеджмент ЗВО акцентував увагу, що в Стратегії розвитку ЗВО на 2023-2025 рр. передбачена стратегія щодо розвитку кадрового потенціалу, в ЗВО існує план підвищення кваліфікації НПП, працює Школа педмайстерності. Отже, у ЗВО існують процедури конкурсного добору викладачів, які дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. ЗВО активно займається оновленням внутрішніх нормативних документів з цього питання, проте на сайті не представлено Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів (контрактів) і текст проекту оновленого Положення.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців до співпраці з організацією та реалізації освітнього процесу здійснюється під час проведення підсумкової атестації здобувачів, а саме: головою атестаційної комісії залучалася практичний психолог КЗ «Маріупольський дитячий будинок змішаного типу «Центр опіки» для дітей дошкільного і шкільного віку» Гірман Н.О.; до керівництва практикою. Ці факти на зустрічах підтвердили самі роботодавці: Хаджинов М.Л. (начальник державної установи «Приазовська виправна колонія №107»); Ткач І.О. – завідувача центром психологічної допомоги КППУ «Міська психіатрична лікарня №7»; Гірман Н.О. – практичний психолог, КЗ «Маріупольський дитячий будинок змішаного типу «Центр опіки» для дітей дошкільного і шкільного віку»; Москалець А.С. – директор ресурсного абілітаційного центру «АВА звичайне диво»). ЕГ рекомендує розширити залучення роботодавців для спільного виконання науково-дослідних робіт, організації науково-практичних конференцій та стажування науково-педагогічних кадрів на виробництві.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

В аудиторних заняттях на ОПП беруть участь «зовнішні» професіонали, які є випускниками даної спеціальності, а також представники роботодавців. Така взаємодія відбувається шляхом проведення майстер-класів та тренінг-семінарів для здобувачів. Наприклад, 02 жовтня 2020 р. відбувся тренінг-семінар «Організаційні, методичні та прикладні аспекти роботи практичного психолога в структурі інклюзивно-ресурсного центру» (практичний психолог інклюзивно-ресурсного центру, психолог Проекту «Психосоціальна підтримка осіб, постраждалих внаслідок конфлікту в Україні», Ревякіна О.І. (<https://cutt.ly/KlBJN5e>)); 27 жовтня 2020 р. відбувся майстер-клас «Дерево долі» (практичний психолог комунального закладу «Дитячий будинок змішаного типу «Центр опіки» для дітей дошкільного та шкільного віку», Гірман Н.О. (<https://cutt.ly/AlVJ2cH>)); 18 листопада 2020 р. відбувся майстер-клас «Робота з травмою та втратою» у рамках проекту Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень» (психолог Кальміуського районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Маріупольської міської ради, Несенюк Н. (<https://cutt.ly/PlVJ8Y1>)). Інформацію про ці та інші заходи із залученням професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців на зустрічах підтверджують здобувачі, стейкхолдери, випускники і НПП. ЕГ дійшла висновку, що на ОПП існує тісна співпраця з випускниками спеціальності, які, наразі, є професіоналами-практиками, експертами у галузі, і вбачає це сильною стороною програми.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО щодо професійного розвитку викладачів керуються Положенням про порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (<https://cutt.ly/PlVJ5vL>). Зокрема, визначено, що обсяг підвищення кваліфікації протягом п'яти років не може бути меншим ніж 6 кред. ЄКТС. У ЗВО існує Центр післядипломної освіти та підвищення кваліфікації, який займається моніторингом підвищення кваліфікації НПП. У додаткових документах, наданих ЗВО (18 лютого 2021 р., п.15), на 2019-2020 н.р. заплановано підвищення кваліфікації Харитинюк В.М. Проте, в Таблиці 2 самозвіту інформації про підвищення кваліфікації цього НПП немає. У додаткових відомостях (18 лютого 2021р., п.15) зазначені відомості про професійний розвиток НПП у тренінгах, семінарах, лекторіях. Зокрема, «Чуттєвість як підґрунтя життя особистості» (Варава Л.А., 2019р., 2 кред., сертифікат ГО «Товариство незалежних експертів»), «Свобода як атрибут існування особистості» (Варава Л.А., Тищенко Л.В., 2019р., 0,8 кред., сертифікат вищевказаного ГО), «Психосоматика, стани, переживання, управління» (Варава Л.А., Тищенко Л.В., 2018р., 0,93 кред., сертифікат ГО), «Сучасні проблеми психології свідомості та самосвідомості» (Варава Л.А., Тищенко Л.В., 2018р., 1 кред., Запорізький національний університет), «Управління змінами в особистому житті, професійній діяльності та бізнесі» (Варава Л.А., Тищенко Л.В., 2017р., 2 кред., сертифікат ГО); «Стратегіальний підхід у побудові психологічних практик» (Тищенко Л.В., 2020р., 2 кред., сертифікат ГО),

«Ukrainian Mental Health» (Ткач І.В., 2018р., 1,3 кред., UAB EVS Group); «Рефлексія у життєдіяльності та психологічних практиках» (Харитинюк В.М., 2020р., 2 кред., сертифікат ГО); «Психологічна організація простору свободи особистості» (Вагабова А., 2020р., 0,8 кред., сертифікат ГО); «Психологічна організація простору свободи особистості» (Пархоменко І., 2020р., 0,8 кред., сертифікат ГО), тренінг-семінар з підготовки психологів-консультантів (Пархоменко І., 2020р., 5,3 кред., сертифікат ГО); ESP Course on the British Council English for Universities (Стуліка О.Б., 2018р., 1,2 кред., British Council Ukraine). На зустрічах з менеджментом ЗВО і НПП було з'ясовано, що заклад сприяє підвищенню кваліфікації НПП і відшкодовує витрати у межах України. Проте детальний аналіз таблиці 2 свідчить, що підвищення кваліфікації, яке відповідає освітнім компонентам, які забезпечують НПП, має 25 % НПП, які викладають ОК загального циклу; має 41 % НПП, які викладають ОК професійного циклу; в цілому по ОПП - курси підвищення кваліфікації відповідні до ОК пройшли 34 % НПП. Із зустрічей з гарантом було з'ясовано, що декілька НПП на ОПП мають сертифікат знання іноземної мови B2, проте це не відображено у таблиці 2 самозвіту. ЕГ рекомендує ЗВО при плануванні підвищення кваліфікації НПП враховувати освітні компоненти, які забезпечуються ними, сприяти поданню коректної інформації у самозвіті, зокрема у Таблиці 2.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО існує Центр післядипломної освіти та підвищення кваліфікації, який з поміж інших послуг надає підвищення кваліфікації за програмами «Розвиток професійної компетенції викладача ВНЗ», «Розробка дистанційного курсу». Зокрема, ПК «Розробка дистанційного курсу» (2018 р., 4 кредити, Маріупольський державний університет) пройшли Варава Л.А.; Тищенко Л.В.; Харитинюк В.М.; Стуліка О.Б., що відображено у таблиці 2. У ЗВО існує система матеріального та морального заохочення викладачів до досконалості у викладанні, що підтверджують на зустрічах самі НПП та менеджмент ЗВО. Заохочення НПП регулюються Положенням про преміювання (додаток 5 до Колективного договору між адміністрацією та трудовим колективом МДУ на 2015-2020 р. (<https://cutt.ly/jlBKefQ>), Колективний договір 2021-2026 рр. знаходиться на громадському обговоренні), та Тимчасовим положенням про щорічне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів (<https://cutt.ly/7lBKtKs>). У ЗВО щорічно складається рейтинг ефективності викладацької діяльності НПП (http://mdu.in.ua/index/reiting_prep/o-41). За інформацією менеджменту ЗВО, участь у рейтингуванні приймають усі НПП, переможці отримують матеріальне заохочення, також у перспективі планується впровадити рейтинг всіх співробітників ЗВО. В останньому рейтингуванні зі 170 учасників, викладачі ОПП займають 1 місце (викладач ОК загального циклу Орехова С.Є.), 5 місце (викладач ОК загального циклу Цибулько О.С.), 25 місце (викладач ОК загального циклу Ніколенко Т.І.), з викладачів професійного циклу Тищенко Л.В. займає 81 місце, Варава Л.А. – 98 місце, Стуліка О.Б. – 116 місце. ЕГ дійшла висновку, що ЗВО стимулює і заохочує розвиток викладацької майстерності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Тісна співпраця з випускниками спеціальності, які беруть участь в аудиторних заняттях на ОПП як професіонали-практики, представники роботодавців. 2. Система матеріального та морального заохочення викладачів до досконалості у викладанні та науковій діяльності. 3. Щорічне складання рейтингу ефективності викладацької діяльності НПП та висвітлення на сайті ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. Тематика стажування, підвищення кваліфікації НПП не завжди відповідає освітнім компонентам, які вони забезпечують. 2. Низький рівень публікаційної активності НПП у фахових виданнях та виданнях, які входять до міжнародних баз Scopus і Web of Science. Майже відсутня авторська навчально-методична продукція НПП, яка б відповідала освітнім компонентам, які вони забезпечують. (підручники, посібники, методичні рекомендації). 3. Відсутня практика спільного виконання науково-дослідних робіт з роботодавцями і стажування науково-педагогічних кадрів на виробництві. Рекомендації: ЕГ рекомендує покращити професійну кваліфікацію НПП, задіяних до реалізації освітньої програми, шляхом активного стажування, яке б відповідало освітнім компонентам, які забезпечують НПП, підвищення публікаційної активності НПП у фахових виданнях та виданнях, які входять до міжнародних баз Scopus і Web of Science, а також підвищення кількості видань власної навчально-методичної продукції НПП (підручники, посібники, методичні рекомендації). ЕГ рекомендує при плануванні підвищення кваліфікації НПП враховувати освітні компоненти, які ці НПП забезпечують. ЕГ рекомендує розширити залучення роботодавців для спільного виконання науково-дослідних робіт, організації стажування науково-педагогічних кадрів на виробництві.

Рівень відповідності Критерію 6.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОПП та освітня діяльність за нею відповідають критерію з недоліками, які не є критичними і можуть бути виправленими менше, ніж за рік. Професійна кваліфікація НПП за відсотковим співвідношенням в цілому відповідає ОПП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази та зустрічі зі стейкхолдерами ОП засвідчили належну навчально-методичну забезпеченість на рівні факультету, що здатна задовольнити вимоги ОП в повному обсязі. Аудиторний фонд є обладнаним та знаходиться в належному стані. Бібліотека розміщена в приміщенні факультету та містить спеціалізовану літературу, яка потребує більш ретельного оновлення згідно з найновішими науковими досягненнями, збільшення частки україномовної та англійської літератури, а також літератури за авторством викладачів. Бібліотека також існує в електронному варіанті на сайті ЗВО (<http://surl.li/mpmf>). Дистанційне навчання забезпечується на платформі Moodle. Студенти в достатній мірі забезпечені кімнатами для проживання в гуртожитку. Комп'ютерні аудиторії дають змогу безперешкодно користуватися мережею інтернет задля освітніх цілей. У приміщенні факультету є безкоштовний Wi-Fi, на базі факультету функціонує психологічна лабораторія (<http://surl.li/mpmd>), є спеціально обладнані тренінгові приміщення, які застосовуються у навчальному процесі.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей здобувачі, випускники та НПП засвідчили про безкоштовний та безлімітний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів університету: бібліотека, спортзал, перевірка на плагіат, розклад, рейтинг здобувачів, інтернет тощо. Окремо варто зазначити, що перевірка на плагіат існує у вільному доступі на сайті МДУ (<http://surl.li/mpmb>). У період карантину навчальний процес відбувається на платформі Moodle, роботою якої здобувачі, відповідно до їх тверджень, задоволені.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Загалом освітнє середовище є безпечним та відповідає відомостям самооцінки. Скарг з цього приводу від стейкхолдерів отримано не було. У ЗВО за розкладом працює штатний психолог, який проводить безкоштовні психологічні консультації та психологічний супровід учасників освітнього процесу. Зручною та доступною є інформація про діяльність практичного психолога на сайті ЗВО (<http://surl.li/mplw>). У приміщенні факультету функціонує медпункт зі штатним медпрацівником. Створено спеціальні умови для організації навчального процесу в МДУ в умовах адаптивного карантину (<http://surl.li/mpml>). На сайті ЗВО існують поради для захисту від коронавірусної інфекції (<http://surl.li/mpmi>). Згідно відомостей самооцінювання ЗВО, у 2019-2020 н. р. було проведено оцінювання ресурсів освітнього процесу. Здобувачі задоволені освітньою підтримкою на 33%, організаційною – на 37%, інформаційною – на 43%, консультативною – на 34% та соціальною – на 36%. Рівень викладання у ЗВО оцінюється студентами як високий та достатній і складає 95% (<http://surl.li/myfs>). Загалом щодо матеріальної забезпеченості побажання студентів було виділено в загальні напрямки: забезпечення літературою (в. т. ч. електронні видання та оцифровані лекції викладачів) і матеріально-технічне забезпечення. В питанні забезпечення літературою можна помітити позитивні зміни, адже наразі відбувається процес оцифровки літератури для онлайн-бібліотеки. Загальне матеріальне забезпечення на факультеті, згідно відомостей самооцінювання ЗВО, матеріально-технічного огляду ЕГ та бесід зі стейкхолдерами наразі перебуває в задовільному та достатньому для повного забезпечення навчального процесу стані. Окремо варто відзначити забезпеченість приміщень факультету санітаїзерами та дотримання карантинних норм працівниками ЗВО, що було виявлено під час матеріально-технічного огляду.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

На сайті ЗВО розміщена вся необхідна інформація для організації та реалізації освітнього процесу. Наявна окрема сторінка з корисними для студента документами (<http://surl.li/mply>). У ЗВО навчається велика частка здобувачів, які виїхали з окупованих територій, що актуалізує вимоги до норм вступу та навчання таких студентів. Задля цього в МДУ функціонує освітні центри Крим/Донбас-Україна. Згідно положень такі студенти також отримують соціальну стипендію. Варто зазначити, що попри доступність представленої інформації на сайті, не всі студенти виявилися в повній мірі обізнаними про свої права під час онлайн-зустрічей. У ЗВО відслідковується задоволеність здобувачів ресурсами освітнього процесу. Задля цього було проведено оцінювання ресурсів освітнього процесу у 2019-2020 н. р. (<http://surl.li/myfs>). Що стосується підтримки здобувачів, то в даному опитуванні було охоплено питання організації дистанційного навчання, завчасного інформування про навчальний графік та розклад в ЗВО, інформування про міжнародне стажування. Питання організації та підтримки під час дистанційного навчання наразі забезпечується за рахунок навчального порталу Moodle (<http://moodle.mdu.in.ua/>), роботою з яким здобувачі, за їх твердженнями, задоволені. Скарг на невчасне або некоректне інформування про навчальний графік та розклад від здобувачів отримано не було, інформація про розклад є у вільному доступі на сайті факультету (<http://surl.li/mzgo>). Про міжнародну діяльність в університеті наразі можна дізнатися на окремій сторінці на сайті МДУ (<http://surl.li/mzgw>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Було виявлено невідповідності між зазначеними у самозвіті даними та реальними умовами відповідно до Плану-графіку реконструкції та проведення ремонту навчальних корпусів Маріупольського державного університету щодо доступності до навчальних приміщень осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення на 2018-2020 роки (http://mdu.in.ua/index/osobliviv_potrebi/0-296), а саме: відсутні спеціально обладнані аудиторії для МГН. Фактично із зручностей для МГН на факультеті виявлено автостоянку для інвалідів, два поручні та два пандуси на зовнішніх сходах. На час експертизи відсутні спеціально обладнані туалети для людей з особливими потребами. Відсутні пандуси на сходах в приміщенні та на сходах, що ведуть до тренінгових приміщень. Позитивною практикою є пристосування сайту ЗВО для людей з вадами зору.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедура вирішення конфліктних ситуацій відображена в Етичному кодексі МДУ (<https://cutt.ly/BlBKGH1>) та знаходиться у відкритому доступі на сайті ЗВО. На зустрічах фокус групи вказують, що при вирішенні конфліктних ситуацій вони керуються Етичним кодексом. Учасники освітнього процесу, відповідно до їх тверджень, були ознайомлені з процедурою дій у конфліктній ситуації. Варто також зазначити, що представники ОСС (органи студентського самоврядування) є у складі Комісії з питань дотримання Етичного кодексу МДУ, яка обирається строком на 1 рік під час зборів трудового колективу, процедуру яких визначено в Етичному кодексі МДУ. На громадському обговоренні знаходиться проект «Процедури вирішення конфліктних ситуацій на факультетах» (<https://cutt.ly/LlBJQTn>). За результатами інтерв'ювання не всі здобувачі виявилися в повній мірі ознайомленими з механізмами вирішення конфліктних ситуацій та протидії корупції. Прозвучало припущення про те, що в таких випадках варто звертатися до поліції, яке не можна вважати повністю невірним. На сайті МДУ існує окрема сторінка, що присвячена протидії корупції (http://mdu.in.ua/index/antikorupcijnj_zakhodi/0-173). Там розміщені матеріали, що стосуються політики МДУ щодо запобігання корупції, а також форма «Повідомити про факт корупції», що дає змогу учасникам освітнього процесу висловити скарги. Учасники освітнього процесу (НПП, студенти) стверджують, що випадків звернення до комісії з питань дотримання Етичного кодексу МДУ на ОП не відбувалося.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. У МДУ створена на належному рівні матеріально-технічна база, зокрема аудиторний фонд. Це виражається в наявності комп'ютерних аудиторій, технічного обладнання, їх доступності для учасників освітнього процесу. 2. Студенти мають постійний, безкоштовний доступ до мережі Інтернет. 3. Сильною стороною ОП є облаштований на факультеті медпункт, бібліотека та психологічна лабораторія. Це дає змогу забезпечувати цілісний освітній процес на території факультету. 4. Сайт інформативний та зручний у користуванні. 5. МДУ займає вагоме місце серед найпопулярніших ЗВО для здобувачів з окупованих територій і добре виконує поставлені перед ним у цій справі задачі, що виражається в наявності регламентованих умов вступу для осіб з окупованих територій, а також системи соціальної підтримки. 6. Студенти є повноправними учасниками процесу вирішення конфліктних ситуацій у складі Комісії з питань дотримання Етичного кодексу МДУ, що дає змогу під час розгляду таких справ ефективніше враховувати інтереси студентства.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

1. Не забезпечено комфортні умови перебування МГН (маломобільні групи населення) в навчальних приміщеннях.
2. Бібліотека на території факультету не забезпечує задоволення новітніх наукових інтересів усіх здобувачів.
3. Стейкхолдери повною мірою не володіють інформацією про можливості відстоювання власних прав, що реалізуються під час навчального процесу. Рекомендації: ЕГ рекомендує облаштувати приміщення, де відбуваються навчальні заняття за даною ОП; рекомендуємо поновлювати бібліотечні ресурси факультету новими виданнями, зокрема періодичними, а також збільшити частку україномовної та англomовної літератури; ЕГ рекомендує оптимізувати систему донесення інформації до стейкхолдерів та, в першу чергу, до здобувачів освіти задля їх повної обізнаності щодо протидії конфліктам та корупції.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Даний критерій містить перелік недоліків, які повинні бути виправлені, проте, вони не є суттєвими та нівелюються за рахунок яскраво виражених сильних сторін. Найбільших допрацювань потребує забезпечення комфортних умов для МГН (маломобільних груп населення). Загалом ОП відповідає критерію 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в МДУ забезпечує відповідне Положення (<http://surl.li/mmle>). Відповідно до нього на сайті ЗВО існують анкети-опитування для різних груп стейкхолдерів. Результати опитувань експертній групі надано не було. Будь-яка пропозиція зміни до ОП повинна пройти через процедуру розгляду: збір інформації з анкети, розгляд Вченою Радою, розгляд на НМР, обговорення на засіданні кафедри та публікація у відкритому доступі. Важливо позитивно відзначити включеність ОСС (органи студентського самоврядування) в формування ОП. Програми ОП за 2020-2021 н. р. не було надано експертній групі. Відповідно до відомостей самооцінювання ЗВО останні зміни до ОП було внесено в 2019 році. Вони пов'язані з затвердженням стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (Наказ МОН № 565 від 24.04.2019) (<https://cutt.ly/izmjEBW>), на підставі обговорень проєкту ОП зі стейкхолдерами (представниками академічної спільноти, роботодавцями, здобувачами вищої освіти). Було модернізовано мету та об'єкт відповідно до практичної спрямованості курсу. Було виключено ОК Диференційна психологія і Основи психотерапії та психокорекція.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Існує регламентований механізм впливу здобувачів на зміст ОП, проте, під час зустрічей було з'ясовано, що здобувачі слабо володіють інформацією про перегляд ОП, говорять про онлайн-зустріч, на якій обговорювалася ОП, де студенти мали змогу висловити власні побажання. Існує електронна анкета, що дає змогу здобувачам висловити свою думку про ОП. Результатів анкетування експертній групі надано не було. Основне побажання, яке висловлюють здобувачі, стосується збільшення кількості практики. Дана зміна готується до впровадження з наступного навчального року. Окрім того, Версії ОПП за 2020-2021 роки не було надано експертній групі.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Як свідчать результати зустрічей із роботодавцями, вони приймають участь у перегляді ОПП, зокрема у 2019 році. Вони приймають участь у різноманітних заходах, що організовує ЗВО. Проте вони не залучалися до розробки ОПП. Внесені рекомендації роботодавців під час перегляду ОПП 2019 року полягали у збільшенні годин практик.

Практика відбувається в таких закладах: виправна колонія, районний відділок, психіатрична лікарня міста, дитячий будинок, реабілітаційний центр та ін. Крім того, деякі роботодавці проводять лекції для здобувачів. Таким чином Москалець А. С., директор реабілітаційного центру "АВА звичайне чудо", проводила практичний семінар для здобувачів та лекцію на тему прикладного аналізу поведінки. Також про проведення занять для здобувачів заявили начальник Кальміуського районного відділу філії Державної установи Центр пробації в Донецькій області Кобецьанова Ю. Г. та практичний психолог, спеціаліст вищої категорії, присвоєне звання «практичний психолог-методист» КЗ «Маріупольський дитячий будинок змішаного типу «Центр опіки» для дітей дошкільного і шкільного віку» Гірман Н. О. А Ткач І. О. є завідувачою центром психологічної допомоги КППУ «Міська психіатрична лікарня №7», за сумісництвом працює викладачем кафедри.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час зустрічей з випускниками було встановлено тісну співпрацю із кафедрою та університетом. У Facebook створено спільноту випускників, у якій обговорюються питання ОПП та діяльності кафедри, а також інформація щодо працевлаштування (<http://surl.li/mpmh>). Переважно випускники працевлаштовані в освітніх закладах, вони запрошуються на заходи, які відбуваються на кафедрі, зокрема до проведення окремих тем лекцій.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

МДУ має нормативні документи, що регулюють перевірку та внесення змін до ОП (<http://surl.li/mmzi>). У ЗВО функціонує система внутрішнього забезпечення якості, яка регулюється Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості в МДУ (<https://cutt.ly/Bl2N6SE>), функціонує лабораторія із забезпечення якості освіти. Питання реагування на виявлені недоліки в освітній програмі регулюються НМР, кафедрою, гарантом у МДУ. Роботодавці під час бесіди висловили побажання щодо розвитку практичної складової ОПП та впровадження нових дисциплін, здобувачі висловили побажання щодо збільшення практичної складової, Що, згідно слів гаранта було враховано при перегляді ОП у 2020 році.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація освітньої програми "Практична психологія" першого рівня освіти є первинною, тому зауваження та пропозиції на теперішній час відсутні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

За результатами зустрічей із адміністрацією, науково-педагогічними працівниками, здобувачами та співробітниками інших підрозділів МДУ встановлено існування культури якості, що сприяє функціонуванню та розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за ОП. Усі підрозділи, які забезпечують реалізацію ОПП на різних рівнях (університетський, інститутський, кафедральний, викладацький, студентський) працюють в цілому відповідально. Викладацький склад демонструє ефективність та компетентність. Здобувачі освіти та роботодавці залучаються до процедур внутрішнього забезпечення якості через опитування, участь у семінарах, круглих столах. Це свідчить про наявність системи моніторингу якості, за допомогою якої освітньо-професійна програма реалізується та вдосконалюється. Проте між різними ланками системи рекомендуємо налагодити більш тісний та злагоджений зв'язок. Інтерв'ювання викладачів та студентів виявило, що МДУ всіляко сприяє залученню учасників академічної спільноти до процедур внутрішнього забезпечення якості освітніх програм. Так, здійснюється моніторинг та періодичний перегляд ОПП із залученням потенційних роботодавців; існує система рейтингового оцінювання науково-педагогічних працівників та освітньої діяльності кафедр і факультетів; підвищення кваліфікації НПП; забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату й академічної недобросовісності. Було виявлено включеність до процесу формування ОП випускників даної ОП, які мають змогу висувати власні ініціативи в групі на Facebook (<http://surl.li/mpmh>) та за допомогою анкет на сайті (<https://cutt.ly/pzsTVvS>), а також під час заходів, що проходять в університеті за участі випускників (<https://cutt.ly/2zsTPj9>). Під час інтерв'ювання було зазначено, що за ініціативи випускників було збільшено кількість практики на даній ОП. Даних щодо результатів опитування на рахунок ОП «Практична психологія» ЕГ надано не було. Відповідно до оцінювання ресурсів освітнього процесу у 2019-2020 н. р. (<http://surl.li/myfs>) наразі в організації навчального процесу відслідковуються позитивні зміни, що свідчить про практику врахування результатів опитувань, що проводяться в університеті (п.7.3-7.4). На основі отриманих даних можна стверджувати, що практика оновлення ОП існує в даному ЗВО. Базується вона на отриманні даних з опитувань та зустрічей зі

стейкхолдерами. Роботодавці, що одночасно є й представниками баз практик, проводять для здобувачів лекції, що збільшує їх включеність в формування ОП. Позитивною стороною є добре налагоджена співпраця з випускниками.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. Налагоджена співпраця із випускниками. 2. Висока продуктивність та активність студентського самоврядування у перегляді та оцінці ОПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Відсутність оприлюднених результатів опитувань стейкхолдерів на веб-сторінці ЗВО, а також інформації про вжиті заходи реагування за результатами таких опитувань. 2. Наявні потенційні роботодавці не забезпечують весь спектр професійних інтересів випускників ОП. ЕГ рекомендує розширити співпрацю з потенційними роботодавцями, залучивши до неї заклади освіти, зацікавлені у працевлаштуванні майбутніх випускників. Рекомендації: Оприлюднювати результати опитувань на веб-сторінці МДУ, що дасть змогу усім стейкхолдерам отримувати актуальну інформацію про реалізацію освітньої програми. ЕГ рекомендує розширити співпрацю з потенційними роботодавцями, залучивши до неї заклади освіти, зацікавлені у працевлаштуванні майбутніх випускників.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОПП та освітня діяльність за нею відповідає критерію з недоліками, що не є суттєвими і можуть бути виправленими в короткий термін. Відсутність результатів опитування на сайті ЗВО частково компенсується практичною включеністю стейкхолдерів у формування ОП та її перегляду, наявністю безпосереднього контакту стейкхолдерів з ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу розміщені на сайті ЗВО та доступні всім учасникам освітнього процесу. Усі типи локальних нормативно-правових актів є доступними: 1. Статут МДУ <http://surl.li/mpfs> 2. Стратегія МДУ <http://surl.li/mpfr> 3. Правила внутрішнього розпорядку МДУ <http://surl.li/mpfo> 4. Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом Маріупольського державного університету на 2015-2020 роки <http://surl.li/mpfl> 5. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Маріупольському державному університеті <http://surl.li/mmzi> 6. Етичний кодекс МДУ <http://surl.li/mpds> Вони є чіткими, зрозумілими та прозорими. Під час зустрічей учасники освітнього процесу засвідчили, що знають про свої права та обов'язки, і що заклад вищої освіти дотримується правил, визначених у положеннях.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

У ЗВО є на сайті рубрика Громадське обговорення, де розміщуються проекти ОПП. Проте на ньому не виявлено проекту ОПП "Практична психологія" та за наведеним у самозвіті посиланням проект ОП «Практична психологія» рівня Бакалавр на час проведення експертизи відсутній (http://mdu.in.ua/publ/proekti_osvitno_profesijnikh_program/2). На час експертизи було надано ОП "Практична психологія" версії 2019 року (<https://cutt.ly/Pl9alle>), але відсутні актуальні версії 2020-2021 років.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація про ОПП та її опис, за 2018-2019 та 2019-2020 н.р. роки є доступною за посиланням (<https://cutt.ly/H19jmbA>). Опрацювавши інформаційне наповнення сайту МДУ, ЕГ приходить до висновку, що обсяг і зміст оприлюдненої інформації про освітньо-професійну програму "Практична психологія" для здобувачів першого рівня вищої освіти є неповним. Так, відсутні на момент візиту ЕГ були описи деяких вибіркового дисциплін та методичне забезпечення для їх вивчення. Тому ЕГ рекомендує активізувати роботу по наповненню сайту необхідною інформацією, що дасть змогу для потенційних абітурієнтів здійснити поінформований вибір щодо вступу на програму, а всім зацікавленим сторонам (в тому числі роботодавцям) отримати якісну інформацію про зміст підготовки фахівців за даною ОПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. Локальні нормативно-правові документи МДУ оприлюднені на сайті, оновлені до актуального стану і є доступними для стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. Не оприлюднені на сайті проєкт ОПП "Практична психологія" 2020-2021 н.р. у рубриці Громадське обговорення та відсутня затверджена версія ОПП "Практична психологія" у рубриці Каталог освітньо-професійних програм за бакалаврським рівнем освіти. 2. Не оприлюднені на сайті описи деяких освітніх компонентів, зокрема вибіркового дисциплін та методичне забезпечення для їх вивчення. Рекомендації: Вчасно оприлюднювати на сайті ЗВО проєкт програми "Практична психологія"; оприлюднювати на сайті ЗВО затверджену програму "Практична психологія" 2020 року, яка реалізується у поточному навчальному році та представляти опис усіх ОК, які передбачено ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОПП та освітня діяльність за нею відповідають критерію 9 з недоліками, які не є критичними, і можуть бути виправленими в короткий термін, оскільки основна інформація, що стосується реалізації ОП "Практична психологія" оприлюднюється на сайті ЗВО.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>п.6.1 повний текст .pdf</i>	np9XLBvDdHEBdLQT/BbsoqXEpBALbAAb8SFMXA 13E1c=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Заграй Лариса Дмитрівна

Члени експертної групи

Прокоф`єва Олеся Олексіївна

Яхнівський Максим Володимирович